

Lietuvos gynybos planas

Ką galime padaryti čia ir dabar?

Pasaulio tvarkai besikeičiant, Rusijos agresijos pavojus buvo, yra ir bus stabilus bei nekintantis. Todėl mūsų atsparumo didinimo planą prasminga sieti ne su vykstančiais geopolitiniais pokyčiais, kurių baigties tiksliai numatyti negalime, o su nekintančia ir tolydžio augančia Rusijos grėsme. Taip galėsime tiksliau sukoncentruoti visas jėgas bei resursus.

Grėsmė: Rusijos strateginis tikslas – NATO grįžimas prie 1997 m. sienų

Kalbėkime atvirai: šio Rusijos tikslo įgyvendinimas reikštų, kad Lietuvai gresia Nepriklausomybės praradimas ir okupacija. Toks scenarijus negali būti naudingas nė vienai Vakarų valstybei, nes nesustabdyta agresorė priartėtų prie jų. Šiandien sunku įsivaizduoti tokio scenarijaus išsipildymą, tačiau tikėtina, kad NATO rytų flange gali atsirasti saugumo garantijų vakuumas. O tai padrąsintų Rusiją naudotis situacija ir testuoti NATO kariniais veiksmais. Todėl privalome didinti mūsų gynybinį **savarankiškumą** ir siekti dviejų tikslų: **atgrasymo bei atsilaikymo**.

Kad pasiektume šiuos tikslus, labai svarbu nepamesti ir tarpusavyje nesupriešinti gynybos sistemos dalių bei prioritetų. Būtina kurti savarankiškesnę Lietuvos saugumo vertikale – nuo padangių iki apkasų.

Pristatome Lietuvos gynybinį savarankiškumą stiprinančias kryptis, kurios ženkliai prisidėtų prie Rusijos atgrasymo ir sustiprintų šalies gebėjimą efektyviai gintis.

Trumpojo laikotarpio uždaviniai

Gintis pasirengę piliečiai: visuomenės gynybinio potencialo didinimas

Valstybės saugumas yra bendras visos visuomenės uždavinys ir jis turi būti pagrįstas šalies gyventojų įsitraukimu į gynybą ginkluotu ir neginkluotu būdu. Visuomenės pasiryžimas ir pasirengimas gintis – mažų valstybių stiprybė bei veiksminga atgrasymo strategija. Didesnį gynybinį savarankiškumą pavyks pasiekti tik plečiant visuomenės galimybes. Kuo daugiau piliečių įvairiais lygiais įtraukiama į šalies gynybą, tuo labiau išauga efektyvaus koordinavimo ir komunikavimo poreikis iš valstybės institucijų pusės. Reikia stiprinti Lietuvos įstatyminę bazę, kuri užtikrintų savalaikį ir efektyvų NATO sąjungininkų, Lietuvos kariuomenės, visuomenės bei institucijų dalyvavimą Lietuvos saugumą užtikrinančioje veikloje bei gynyboje.

1. Priimti sprendimus Seime dėl visuotinio šaukimo nustatant pereinamąjį laikotarpį ir pagal tai planuoti Lietuvos kariuomenės vystymą. Suomijos pavyzdžiu priimti, kad eiliniai kariai, baigę privalomą tarnybą, aktyviajame rezerve būtų iki kol jiems sueis 50 m. (karininkai ir puskarininkiai – iki 60 m.). Taip pat skirti daugiau dienų jų įgūdžių atnaujinimui.

2. Vystyti alternatyvią karinę tarnybą. Į karinę tarnybą kviesti visus jaunuolius, įskaitant ir tuos, kuriuos karo medicinos tarnyba pripažino netinkamais atlikti PPKT, jiems randant vietą šalies gynybos sistemoje. Kurti kibernetinę tarnybą, su propaganda kovojančių elfų tarnybą, civilinės saugos tarnybą ir pan.

- 3. Suteikti teisę pagrindinį karinį parengtumą įgijusiems karo prievolinkams įsigyti ir laikyti kai kuriuos A kategorijos ginklus, o KASP kariai savo tarnybinius ginklus galėtų laikyti namuose. Tai suvienodintų galimybes šauliams, profesinės karo tarnybos kariams, kariams savanoriams ir kitiems savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams bei visiems karo prievolinkams, įgijusiems pagrindinį karinį parengtumą, įsigyti ir turėti tam tikrus A kategorijos ginklus.**
- 4. Karo padėties įstatyme į ginkluotųjų pajėgų sudėtį įtraukti užsienio savanorius.**
- 5. Plėsti dronų simulatorių klases ir organizuoti dronų valdymo, remonto, surinkimo kursus bei finansuoti juos įvairioms visuomenės grupėms: nuo moksleivių iki atskirų darboviečių, įstaigų darbuotojų. Siekti po penkerių metų turėti pakankamą kiekį parengtų dronų operatorių.**
- 6. Įsteigti dronų kuopas LŠS rinktinėse ir karo komendantūrose.**
- 7. Plėsti privačių šaudyklų ir poligonų tinklą. Siektina, kad kiekvienoje savivaldybėje būtų bent viena šaudykla.**
- 8. Plėsti suaugusiųjų mokymus, sudarant galimybę išmokti dronų valdymo, minavimo, savigynos, priedangų įsirengimo, pirmosios pagalbos teikimo, atsparumo propagandai, naudojimosi ginklais, taikinių atpažinimo, manevravimo mūšio lauke, išgyvenimo karo metu įgūdžių.**

Saugus pasienis: kontrmobilumo pajėgumų stiprinimas

- 1. Pasitraukti iš priešpėstines minas draudžiančios Otavos konvencijos.**
- 2. Iki 2026 m. pabaigti įrengti kontrmobilumo inžinierinius parkus.** Per 2025 ir 2026 m. atrinktose kryptyse melioracijos griovius pritaikyti prieštankinei gynybai. Įsigyti pakankamai prieštankinių minų ir sprogmenų inžinierinėms kontrmobilumo priemonėms pridengti. Lietuvos įmonėse organizuoti betoninių kariškų blindažų liejimą, papildant kitas gynybines priemones. Ties strateginiais tiltais, viadukais, užtvankomis, gamyklomis ir uostais įrengti kontrmobilumo inžinierinius parkus.
- 3. Gavus išankstinį žvalgybinį perspėjimą, būti pasirengus atskirus pasienio ruožus užminuoti prieštankinėmis ir priešpėstinėmis minomis.**
- 4. Įrengti atramos punktus prie sienos su Rusija (Kaliningrado sritimi) ir Baltarusija esančių arterinių kelių.** Tai fortifikaciniai įrenginiai, tokie kaip ugnies pozicijos, kolektyvinės apsaugos statiniai, bunkeriai, kurie yra skirti vykdyti kuopos dydžio karinio vieneto gynybos iš įtvirtinimų užduotims.
- 5. Sustiprinti atvykstančiųjų patikrą. Baltarusijos piliečiams, išvykstantiems į Baltarusiją, panaikinti leidimą gyventi Lietuvoje.** Keisti teisės aktus dėl išduotų leidimų Rusijos ir Baltarusijos piliečiams panaikinimo (numatyti daugiau panaikinimo atvejų, pvz., už pasisakymus socialiniuose tinkluose). Sukurti sistemą, kad už tokius pažeidimus, kaip priešišku valstybių propagandos skleidimas, asmuo būtų deportuojamas. Griežtinti rusakalbių (buvusio sovietų bloko šalių gyventojų) patekimą į šalį.

6. VSAT padalinius aprūpinti mikro tipo žvalgybiniais dronais, kulkosvaidžiais ir vienkartiniais granatsvaidžiais pagal OSĮL, termovizoriais ir naktinio matymo taikikliais, kad laiku pastebėtų ir naikintų priešą, kertantį valstybės sieną.

7. Zonoje prie Lietuvos sienos, pvz., 20 km pločio ruože, uždrausti plynus miškų kirtimus ir skatinti sodinti medžius palei kelius (taip atsiranda galimybė prireikus juos nupjauti kelio blokavimui). Šie veiksmai leistų sukurti papildomas natūralias kontrmobilumo priemones ir tuo pačiu būtų naudingi aplinkai bei bioįvairovei.

Kariuomenės modernizavimas

Lietuvos kariuomenės modernizavimas neatsiejamas nuo naujų pajėgumų kūrimo ir tolimesnio divizijos vystymo.

1. Visus ginkluotųjų pajėgų (toliau – GP) narius bei teritorines pajėgas (LŠS, KASP, komendantūras) iki 2028 m. aprūpinti pagal modernaus kario programą.

2. Kiekvieną būrį, kuopos ir aukštesnę vadavietę aprūpinti patikimu palydoviniu interneto ryšiu.

3. Kiekvieną būrį bei transporto priemonę aprūpinti dronų detektoriais ir kovos su dronais slopintuvais.

4. Kiekvieną kuopą aprūpinti generatoriais, būtinosiomis medicinos priemonėmis, baterijų krovikliais, šildytuvais, maisto termosais, vandens ir kuro talpomis bei kitais būtiniais reikmenimis.

5. Sukurti mobilias Viešojo saugumo tarnybos komandas, kurios būtų aprūpintos mobiliais radarais, galinčiais aptikti mažuosius bepiločius orlaivius, antidroninėmis priemonėmis ir kulkosvaidžiais. Tokios priemonės leistų aptikti prie ypatingos svarbos infrastruktūros objektų artėjančius dronus ar oro balionus ir juos blokuoti, kad jie nepriartėtų prie saugomų objektų, arba prireikus juos numušti. Toliau vystyti antihybridinius pajėgumus.

Sajungininkų pasitelkimas kriziniu atveju

Tenka tik pakartoti prieš 18 metų *Rusijos sulaikymo strategijoje* įvardintą tezę: „Kuo daugiau Europoje bus Amerikos, tuo mažiau Europoje bus Rusijos“. Rusija yra suinteresuota, kad įtampa tarp JAV ir Europos didėtų, kad JAV įtaka Europos politikai mažėtų, nes tai leistų Rusijai didinti savo įtaką Europai. Lietuva turi nuosekliai ginti gerų ES ir JAV santykių perspektyvą. Aplinkybes, dėl kurių gali blogėti ES ir JAV santykiai, Lietuva turi laikyti aplinkybėmis, kurios kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, o būtent tokias tendencijas ir matome šiuo metu. Todėl turime:

1. Užsitikrinti greitojo reagavimo karinio aljanso (JEF) dalinių dislokavimą Lietuvoje, kad sulauktume pagalbos, kol NATO svarstys 5 straipsnio aktyvavimą.

2. Baltijos jūrą paversti NATO ežeru, sukuriant Šiaurės, Norvegijos, Barenco, Baltojoje ir Baltijos jūrų regione oro gynybos, elektroninės kovos, pakrančių gynybos, oro ir jūrų pajėgų bei deep strike pajėgumų sistemą (A2 / AD). Tai padėtų apsaugoti atvykstančias sąjungininkų pajėgas ir resursus. Tai taip pat padėtų turėti žvalgybinę ir ugnies iniciatyvą tikėtiniuose priešų pajėgų ruožuose, leistų ne tik gintis, bet ir vystyti kontrpuolimo pajėgumus.

3. Derinti įsigijimus su bet kuriuo NATO partneriu, turinčiu identišką ginkluotę ir norą tai daryti, kad krizės atveju galėtume tikėtis atsarginių dalių ar šaudmenų.

Visuomenės informuotumas ir kova su dezinformacija

1. Įdiegti medijų raštingumo modulius visose bendrojo lavinimo mokyklose.

2. Į kovą su propagandos platinimu ir dezinformacija turi aktyviai įsitraukti teisėsaugos institucijos. Peržiūrėti esamą teisinės atsakomybės traktavimą, mažinant penktosios kolonos balsų Lietuvoje nebaudžiamumo jausmą.

3. Siekti, kad socialinių tinklų valdytojai nustatytų asmens tapatybę naudotojo, kuris siekia susikurti (yra susikūręs) paskyrą. Įvesti draudimą perduoti paskyrą kitiems asmenims.

4. Bot'ų atakų ir fermų užkardymas. Kovoti su netikromis paskyromis.

5. Uždrausti arba stipriai apriboti TikTok (bei kitas Kinijos komunistų partijai netiesiogiai pavaldžias platformas).

6. Rusijos ir Baltarusijos televizijos kanalus trikdyti slopintuvais bei finansuoti Lietuvos valstybingumui lojalias medijas probleminiuose rajonuose. Dar aktyviau kovoti su priešiškų valstybių medijų draudimo Lietuvoje techniniais apėjimais, didinti reguliuotojų resursą kovojant su dezinformacija ir propaganda.

7. Stiprinti žiniasklaidą ir didinti informuotumą. Gerai informuoti žurnalistai – esminė pagalba valstybei kovojant su dezinformacija bei stiprinant piliečių suvokimą apie grėsmes saugumui.

Civilinės saugos stiprinimas

- 1. Parengti evakuacijos planus savivaldos ir nacionaliniu lygiais:** kur ir kaip evakuotis civiliams, negalintiems savo gyvenamojoje vietoje prisidėti prie visuotinės gynybos. Savivaldos lygiu remtis šviežia Vilniaus miesto evakuacijos plano rengimo patirtimi.
- 2. Remiantis Ukrainos ir Suomijos patirtimi bei atsižvelgiant į Vilniaus miesto patirtį,** visos šalies mastu identifikuoti ir įvertinti ne tik viešąjį požeminį plotą, tačiau ir privačius daugiabučių rūsius, garažus bei parkavimo vietas po žeme, juos priskiriant atitinkamai priedangos kategorijai. Visų Lietuvos priedangų gerinimo ir funkcionalumo didinimo programai skirti daugiau lėšų. Nacionaliniu mastu teikti rekomendacijas dėl saugių patalpų įsirengimo individualių namų savininkams. Skatinti patiems įsigyti elektros generatorius.
- 3. Pakeisti teisės aktus, kad kiekvienas naujas daugiabutis (ne tik nuo penkių aukštų) privalėtų turėti priedangą.**
- 4. Sistemiškai peržiūrėti civilinės saugos specialistų poreikį biudžetinėse įstaigose ir didesnėje dalyje įstaigų nei dabar įvesti prievolę steigti pilnus etatus parengties pareigūnams, atsakingiems už civilinę saugą.**
- 5. Organizuoti reguliarias pratybas savivaldybėse, kad kiekvienas pilietis žinotų, kaip elgtis dingus elektrai, vandeniui, patyrus kibernetinę ar hibridinę ataką. Sudaryti galimybę leidimus**

gyventi Lietuvoje gyventi turintiems užsienio šalių piliečiams dalyvauti veikloje prie komendantūrų veikiančiuose neginkluoto pasipriešinimo būriuose.

6. Kaimo vietovėse steigti evakuacijos centrus, pasinaudojant jau esančiais, bet nenaudojamais pastatais, sukuriant reikalingų produktų atsargas ir nakvynės vietas.

7. Visoje Lietuvoje įdiegti ukrainietiškus akustinius garso daviklius (SkyFortress) siekiant laiku paskelbti oro pavojų.

Vidutinio laikotarpio uždaviniai

Gynybos pramonės vystymo kryptys

1. Vertinant patirtį Ukrainoje, siūlome koncentruotis į tris esmines kryptis: turime užtikrinti amunicijos, minų ir bepiločių orlaivių pagaminimą bei atsargų kaupimą šalies viduje ir rūpintis eksporto galimybėmis.

2. Ši pramonės rūšis nėra tik eilinis verslas, todėl rūpestis dėl produkcijos realizacijos negali būti tik verslo reikalas. Pirmiausia reikia politinio prioritetizavimo, todėl siektina, kad gynybos pramonės vystymo gairės būtų apibrėžtos atnaujintame partijų susitarime dėl gynybos stiprinimo, numatant ir šios pramonės stiprinimą per įvairius finansinius instrumentus.

3. Įkurti gynybos ir inovacijų mokslinius centrus. Organizuoti hakatonus, bootcamps, akseleratorius. Sukurtas inovacijas išbandyti kariuomenėje ar kitose jėgos struktūrose.

4. **Sudaryti įmonių kompetencijų žemėlapi, kad prireikus valstybė žinotų, kokius inžinerinius pajėgumus galėtume konsoliduoti.**
5. **Sukurti panašių įmonių klasterį, kuris atlieptų inžinerinius poreikius karinėje srityje.**
6. **Supaprastinti licencijavimo ir A kategorijos ginklų bei sprogmenų gamybos Lietuvoje tvarką.**
7. **Gynybos pramonę vystyti viešos ir privačios partnerystės principu. Steigti Valstybinį gynybos holdingą. Proaktyviai dirbti su Vakarų ginkluotės įmonėmis, jas kviečiant investuoti Lietuvoje ir čia gaminti produkciją, naudojant modelį, kai dalį projekto finansavimo ir žemės sklypą suteikia Lietuva.**
8. **Įveiklinti Lietuvos gynybos pramonę Lietuvos kariuomenei gaminti ilgo bei vidutinio nuotolio žvalgybinius ir smūgiuojančius bei FPV dronus, elektroninio karo priemones, minas, kontrmobilumo priemones, įvairius sprogmenis, šaudmenis, puolamąsias ir ginamąsias granatas, užtikrinant paramą, siekiant išeiti į užsienio rinkas.**

Gynybos pramonės vystymo kryptys

Lietuva gali būti pažeidžiama antpuoliais iš oro ir raketiniais smūgiais, todėl pirminis prioritetas turi būti skiriamas priešlėktuvinei ir priešraketinei gynybai.

1. **Siekti pakeisti NATO oro policijos misiją į oro gynybos mandatą. Be NATO aviacijos paramos nesugebėsime užsitikrinti oro viršenybės.**

- 2. Toliau plėtoti vidutinio nuotolio oro gynybos sistemas – tai apsaugotų kritinę infrastruktūrą, karines bazes ir gyventojus.**
- 3. Reikšmingai didinti trumpojo nuotolio oro gynybos pajėgas kovai su dronais, raketomis ir aviacija.**
- 4. Didinti mobilių radarų ir elektroninės kovos priemonių įsigijimą.**
- 5. Įsigyti nešiojamų priešlėktuvinių raketų sistemas. Jomis aprūpinti ne tik oro gynybos batalioną, bet ir karinius vienetus, pagal planus vykdančius gynybą kontakto linijoje ir užnugaryje saugančius kritinę infrastruktūrą.**

Prieštankinės ginkluotės stiprinimas

Prieštankinės priemonės yra būtinos efektyviai kovai prieš šarvuotą techniką tiek miesto, tiek atviroje vietovėje:

- 1. Reikšmingai didinti prieštankinių ginklų atsargas – įsigyti papildomas Javelin, NLAW, SPIKE-LR, Carl Gustaf raketines sistemas.**
- 2. Aprūpinti visus KASP, komendantūras ir teritorinės gynybos padalinius prieštankinėmis sistemomis ir FPV dronais.**
- 3. Plėsti rezervo karių mokymų apimtį, siekiant efektyviau naudoti prieštankines priemones miesto ir miškingose teritorijose.**

Ilgojo laikotarpio uždaviniai

Ilguoju laikotarpiu savo gynybos potencialą turime vystyti, kad taptume modernia ir techniškai pažangia gynybine valstybe, orientuodamiesi į autonominių gynybos sistemų vystymą:

- 1. Sukuriant teisinę sistemą autonominių gynybos sistemų integracijai.**
- 2. Steigiant autonominių gynybos sistemų vystymo fondą.**
- 3. Plėtojant DI ir autonominių sistemų tyrimų ekosistemą.**
- 4. Investuojant į bepiločius orlaivius, sausumos robotus ir autonomines jūrų platformas.**
- 5. Kuriant partnerystes su NATO, Izraeliu, Taivanu ir kitomis technologijų lyderėmis.**

Trumpoji gynybos plano versija

Sparčiau įgyvendinti testinius projektus

→ Įrengimai:

1. Iki 2026 m. pabaigti įrengti kontrmobilumo inžinierinius parkus pasienyje.

→ Aprūpinimai:

1. Ginkluotųjų bei teritorinių pajėgų narius (LŠS, KASP, komendantūras) pagal modernaus kario programą iki 2028 m.;
2. Visas KASP, komendantūras ir teritorinės gynybos padalinius: prieštankinėmis sistemomis ir FPV dronais;
3. VSAT padalinius: žvalgybiniais dronais, kulkosvaidžiais ir vienkartiniais granatsvaidžiais, termovizoriais ir naktinio matymo taikikliais;
4. Būrius, kuopas ir aukštesnes vadavietes: patikimu palydoviniu internetu ryšiu;
5. Būrius bei transporto priemones: dronų detektoriais ir kovos su dronais slopintuvais;
6. Kuopas: generatoriais, būtinosiomis medicinos priemonėmis, baterijų krovikliais, šildytuvais, maisto termosais, vandens ir kuro talpomis bei kitais būtiniais reikmenimis.

→ **Įsigijimai:**

- 1. Trumpojo ir vidutinio nuotolio oro gynybos sistemų;**
- 2. Radarų ir elektroninės kovos priemonių;**
- 3. Prieštankinių ginklų atsargų (Javelin, NLAW, SPIKE-LR, Carl Gustaf raketinių sistemų);**
- 4. Nešiojamų priešlėktuvinių raketų sistemų.**

Reikalingi nauji sprendimai

- 1. Pasitraukti iš priešpėstines minas draudžiančios Otavos konvencijos.**
- 2. Dėl visuotinio šaukimo ir alternatyvios tarnybos vystymo.**
- 3. Suteikti galimybę A kategorijos ginklus laikyti namuose karinį parengtumą įgijusiems asmenims.**
- 4. Lietuvoje gaminti dronus (ilgo bei vidutinio nuotolio žvalgybinius, smūgiuojančius bei FPV) ir karinę amuniciją (minas, šaudmenis, puolamąsias ir ginamąsias granatas).**
- 5. Įsteigti dronų kuopas LŠS rinktinėse ir karo komendantūrose. Plėsti dronų simulatorių klases ir organizuoti dronų valdymo, remonto, surinkimo kursus visiems norintiems.**
- 6. Įrengti atramos punktus prie sienos su Rusija (Kaliningrado sritimi) ir Baltarusija esančių arterinių kelių.**
- 7. Užsitikrinti greitojo reagavimo karinio aljanso (JEF) dalinių dislokavimą Lietuvoje, kol NATO svarstys 5 straipsnio aktyvavimą.**

TS-LKD 2025

